

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Кзз РЗ 10/2021

10.02.2022. године

Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Биљане Синановић, председника већа, Радмиле Драгичевић Дичић, Светлане Томић Јокић, Милене Рашић и Драгана Аћимовића, чланова већа, са саветником Сањом Живановић, записничарем, у кривичном предмету окривљеног АА, због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништа из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. Кривичног закона СРЈ, одлучујући о захтеву за заштиту законитости браниоца окривљеног, адвоката Ахмеда Делимеђца, поднетом против правноснажних пресуда Вишег суда у Београду, Одељење за ратне злочине Кре По2 3/21 од 27.05.2021. године и Апелационог суда у Београду, Посебно одељење Кж По2 Кре 4/21 од 26.10.2021. године, у седници већа одржаној дана 10.02.2022. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснован захтев за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Ахмеда Делимеђца, поднет против правноснажних пресуда Вишег суда у Београду, Одељење за ратне злочине Кре По2 3/21 од 27.05.2021. године и Апелационог суда у Београду, Посебно одељење Кж По2 Кре 4/21 од 26.10.2021. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду, Одељење за ратне злочине Кре По2 3/21 од 27.05.2021. године, на основу члана 62. Закона о међународној правној помоћи у кривичним стварима, усвојена је замолница Основног суда у Прњавору број 78 0 К 026367 Икс од 28.12.2020. године и одлучено да се признаје правноснажна пресуда Округног суда у Бања Луци 11 0 К 017578 16 К од 31.10.2016. године, која је потврђена пресудом Врховног суда Републике Српске 11 0 К 017578 17 Кж од 21.03.2017. године, којом су окривљени ББ, ВВ, ГГ и АА оглашени кривим што су као саизвршиоци извршили кривично дело ратни злочин против цивилног становништа из члана 142. став 1. у вези са чланом 22. Кривичног закона Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, за које је окривљеном АА изречена казна затвора у трајању од две године и обавезан је на плаћање трошкова кривичног поступка одређених у изреци пресуде, док је оштећена ДД ради остваривања имовинскоправног захтева упућена на парнични поступак, па је Виши суд у Београду, Одељење за ратне злочине, на основу члана 69. у вези члана 61. Закона о међународној правној помоћи у кривичним стварима, а у вези члана 9. став 1. Закона о организацији надлежних државних органа у

поступку за ратне злочине којим је прописана надлежност Вишег суда у Београду за кривично дело против човечности и међународног права, у које спада и кривично дело ратни злочин против цивилног становништва кажњиво по члану 142. став 1. КЗ СРЈ у вези члана 22. КЗ СРЈ те применом Закона о потврђивању Конвенције о трансферу осуђених лица са додатним протоколом и члана 4. став 2, чланова 2, 14 и 16. Уговора између Републике Србије и Босне и Херцеговине о међусобном извршењу судских одлука у кривичним стварима и чланова 5, 33, 38, 41 и 50 КЗ СРЈ, окривљеног АА због наведеног кривичног дела осудио на казну затвора у трајању од две године. Окривљени АА је на основу члана 264. став 4. ЗКП ослобођен плаћања трошкова кривичног поступка, а оштећена ДД је применом члана 258. став 4. ЗКП, упућена на парнични поступак ради остваривања имовинскоправног захтева.

Пресудом Апелационог суда у Београду, Посебно одељење Кж По2 Кре 4/21 од 26.10.2021. године одбијена је као неоснована жалба браниоца осуђеног АА, адвоката Ахмеда Делимеђца и потврђена пресуда Вишег суда у Београду, Одељење за ратне злочине Кре По2 3/21 од 27.05.2021. године.

Против наведених правноснажних пресуда захтев за заштиту законитости поднео је бранилац окривљеног АА, адвокат Ахмед Делимеђац, у смислу члана 485. став 1. тачка 1) ЗКП, са предлогом да Врховни касациони суд усвоји захтев за заштиту законитости, укине у целини побијане пресуде и предмет врати на поновно одлучивање првостепеном суду или преиначи у целини побијане пресуде тако што ће одбити замолницу за признање стране судске одлуке.

Врховни касациони суд је примерак захтева за заштиту законитости браниоца окривљене доставио Републичком јавном тужиоцу, у складу са чланом 488. став 1. КЗ и у седници већа коју је одржао у смислу члана 490. ЗКП, без обавештавања Републичког јавног тужиоца и браниоца окривљеног, сматрајући да њихово присуство није од значаја за доношење одлуке, размотрио списе предмета и правноснажне пресуде против којих је захтев за заштиту законитости поднет те је након оцене навода изнетих у захтеву, нашао:

Захтев за заштиту законитости је неоснован.

Указујући на повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП бранилац окривљеног наводи да у чињеничном опису изреке стране пресуде која је призната побијаном пресудом првостепеног суда, нису индивидуализоване радње кривичног дела ратни злочин против цивилног становништа из члана 142. став 1. КЗ СРЈ ни у погледу окривљеног АА нити у погледу осталих окривљених који су осуђени као саизвршиоци. Да би до признања стране судске одлуке уопште могло доћи, потребно је да дело због којег се правна помоћ тражи буде кривично дело како по закону државе молиље тако и по закону замољене државе, а поред тога и да у обе државе постоји идентичност института кривичног права или пак могућност њиховог прилагођавања, што по мишљењу браниоца, у конкретној ситуацији није случај јер радње саизвршилаца нису конкретизоване. Према наводима захтева, из чињеничног описа дела не може се закључити да ли је окривљени АА непосредно предузео радњу извршења или је њено предузимање наредио, па услед недостатка јасно конкретизоване радње извршења сваког од саизвршилаца, у конкретном случају, нема обележја ни кривичног дела ратни злочин против цивилног становништа из члана 142. став 1. КЗ СРЈ нити било ког другог кривичног дела.

Врховни касациони суд налази да се изнети наводи захтева за заштиту законитости, не могу се прихватити као основани.

Из изреке пресуде побијане првостепене пресуде произлази да је окривљени АА заједно са окривљенима ББ, ВВ и ГГ кршећи правила међународног права, садржана у члану 4. Четврте Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата од 12.08.1949. године, члану 13. став 2. и 3. у вези са чланом 4. став 2. тачка е) Допунског протокола уз наведену конвенцију о заштити жртава немеђународног сукоба од 08.06.1977. године (Протокол II), за време оружаног сукоба који се у времену од прве половине априла 1992. године па најкасније до краја новембра 1995. године, одвијао на простору Босне и Херцеговине, између организованих оружаних снага Војске Републике Српске, с једне, и Армије Босне и Херцеговине и Хрватског вијећа одбране, с друге стране, применили мере застрашивања, извршили силовање, повређивање телесног интегритета и достојанства цивила хрватске националности који нису непосредно учествовали у непријатељствима, на начин да су дана 27.11.1992. године, око 22,30 часова, у ..., општина ..., заједно и по претходном договору да изврше напад на Жупни дом католичке цркве, са ЂЂ, који је у међувремену преминуо, обучени у војничке униформе, наоружани ватреним оружјем, бомбама и ножевима, делимично маскирани чарапама на главама, дошли до куће која се налазила у склопу Жупног дома католичке цркве, знајући да у истој живи католички свештеник ЕЕ (сада ЕЕ1), те су почели лупати на улазна врата вичући „Отвори попе“, па када им врата нису отворена, употребом физичке силе иста провалили, те ушли у кућу, у којој се у том тренутку осим свештеника ЕЕ налазила и цивил хрватске националности ДД, да би затим применом мера застрашивања уз претњу оружјем, од свештеника тражили новац, па када им је дао одређену количину новца, истог угурали у једну собу у којој су га подвргли испитивању, називајући га усташом, говорећи му да су дошли по његову главу, оптужујући га да друге учи како се деци ваде очи, те му ударцима рукама, разним кућанским предметима и ножем повредили телесни интегритет, а потом извршили преметачину објекта, разбијали намештај и верске реликвије, а ВВ, у једној од соба, силовао ДД, заједно са још три наоружана лица чији идентитет оштећена није могла потврдити, након чега су сви скупа из куће узели и присвојили телевизор у боји, радио касетофон, видео плејер, графоскоп и неутврђену количину разног алата.

Врховни касациони суд налази да из чињеничног описа кривичног дела из правноснажне пресуда Окружног суда у Бања Луци 11 0 К 017578 16 К од 31.10.2016. године, која је потврђена пресудом Врховног суда Републике Српске 11 0 К 017578 17 Кж од 21.03.2017. године, а којим је сходно члану 61. став 4. Закона о међународној помоћи у кривичним стварима, суд у току поступања по замолници везан, произлази да се радњама окривљеног АА стичу сва законска обележја кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва у саизвршилаштву из члана 142. став 1. КЗ СРЈ у вези члана 22. КЗ СРЈ, како су то нашли нижестепени судови правилно квалификујући кривично дело према Кривичном закону СРЈ, као закону који се показује најблажим по окривљеног, дајући за своју одлуку јасне и аргументоване разлоге.

Окривљени АА, ББ, ВВ и ГГ, су и по оцени овог суда, у извршењу кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1. КЗ СРЈ поступали као саизвршиоци у смислу у ком је саизвршилаштво одређено у члану 22. КЗ СРЈ. Ово из разлога јер из наведене изреке пресуде јасно произлази да су окривљени кршећи правила међународног права за време рата, заједно и по

претходном договору да изврше напад на Жупни дом католичке цркве у ..., предузели мере застрашивања, извршили силовање, повређивање телесног интегритета и достајанства цивила који нису непосредно учествовали у наведеном оружаном сукобу. Предузимајући заједнички наведене радње, сагласно претходном договору, а након тога заједно одузимајући туђе покретне ствари, окривљени су наведено кривично дели хтели и као своје и као заједничко, па се у њиховим радњама стичу сва обележја саизвршилаштва у смислу члана 22. КЗ СРЈ.

Према томе, Врховни касациони суд налази да из изреке наведене стране пресуде, која је призната побијаном првостепеном пресудом, произлази да кривично дело поводом којег је захтевано пружање међународне правне помоћи, представља кривично дело и по закону Републике Србије.

Сходно наведеном, у поступку извршења стране кривичне пресуде, Виши суд у Београду, Одељење за ратне злочине, усвајањем замолнице за преузимање извршења стране кривичне пресуде, побијаном пресудом о признању стране кривичне пресуде - правноснажне пресуда Окружног суда у Бања Луци 11 0 К 017578 16 К од 31.10.2016. године, која је потврђена пресудом Врховног суда Републике Српске 11 0 К 017578 17 Кж од 21.03.2017. године, није учинио повреду кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП на коју се захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног неосновано указује.

Бранилац окривљеног захтев за заштиту законитости подноси и због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП у вези члана 74. КЗ и као незаконит доказ означава записник о саслушању окривљеног АА пред Окружним јавним тужиоцем у Бања Луци, када је окривљени саслушан без присуства браниоца, чије присуство је према запређеној „дуготрајној казни затвора“, обавезно. С обзиром на то да је орган поступка стране државе, током истраге поступио супротно одредби члана 53. Закона о кривичном поступку („Службени гласник Републике Српске“ број 53/12), која у конкретном случају прописује обавезну одбрану, то је окривљеном, према наводима захтева, повређено право на одбрану и учињена повреда закона на његову штету јер се пресуда заснива искључиво на одбрани коју је окривљени изнео у истрази без присуства браниоца. Наведено поступање органа поступка стране државе, незаконито је и у кривичноправном систему Републике Србије, па замолница за признање такве стране судске пресуде није могла бити усвојена већ је услед повреде права на правично суђење морала бити одбијена.

По налажењу Врховног касационог суда, у конкретном случају, испуњене су законске претпоставке за извршење стране кривичне пресуде, које су предвиђене у члану 7. и 58. Закона о међународној правној помоћи у кривичним стварима, па не стоје изнети наводи браниоца окривљеног из којих суштински произлази да нису биле испуњене претпоставке правичног суђења и да је замолницу суд требао да одбије у смислу члана 63. тачка 4) Закона о међународној правној помоћи у кривичним стварима. С обзиром на то да је бранилац окривљеног исте наводе неосновано истицао и у поступку по редовном правном леку то Врховни касациони суд прихватајући разлоге дате на страни 4. и 5. у ставу другом, пресуде Апелационог суда у Београду, Посебно одељење Кж По2 Кре 4/21 од 26.10.2021. године као довољне, аргументоване и јасне, на исте упућује у смислу члана 491. став 2. ЗКП.

Из свих изнетих разлога, налазећи да побијаним пресудама није учињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 438. став 2. тачка 1) ЗКП и повреда кривичног закона из члана 439. тачка 1) ЗКП, на коју се неосновано указује захтевом за заштиту законитости браниоца окривљеног АА, адвоката Ахмеда Делимеђца, Врховни касациони суд је на основу члана 491. став. 1. и 2. ЗКП и члана 64. Закона о међународној правној помоћи у кривичним стварима, одлучио као у изреци пресуде и захтев одбио као неоснован.

**Записничар-саветник
Сања Живановић, с.р.**

**Председник већа-судија
Биљана Синановић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић